

Hyvää vointia ammatilliseen koulutukseen
13.12.2012
Elise Virnes

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

KOULUTUKSEN VALTAKUNNALLISIA LINJAUKSIA

- Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelma 17.6.2011
- Koulutus ja tutkimus vuosina 2011 – 2016, KESU
- Nuorten yhteiskuntatakuu 2013, TEM raportteja 8/2012
- Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman nuorten koulutuksesta työelämään siirtymisen nopeuttamista pohtineen työryhmän (2010:11) esitykset

Hallitusohjelmasta

Hallituksen painopistealueet:

- Köyhyyden, eriarvoisuuden ja syrjäytymisen vähentäminen
- Julkisen talouden vakauttaminen
- Kestävän talouskasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyn vahvistaminen

Koulutuspoliittisia linjauksia / tavoitteita

- pitkät koulutusurat lyhyemmiksi
- suuret koulutustasoerot tasaisemmiksi vanhemman ja nuoremman väestön, sukupuolten ja eri alueiden kesken
- kaikkien nuorten kouluttaminen ammattiin ja työllistyminen
- koulutusjärjestelmän tehokkuuden ja koulutuksen osuvuuden lisääminen
- työvoiman turvaaminen kaikille elinkeinoelämän sektoreille
- nuorten työelämään siirtymisen nopeuttaminen

Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma

- Opetus- ja kulttuuriministeriön asettaman nuorten koulutuksesta työelämään siirtymisen nopeuttamista pohtineen työryhmän (2010:11) esitys
- Hallitus päätti kesän 2010 budjettiriihessä nelivuotisen ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelman käynnistämisestä
- Tehostamisohjelmaan on kaikkiaan suunniteltu kohdennettavaksi 16 miljoonaa euroa vuosille 2011 – 2014
- Tehostamisohjelma käynnistyi syksyllä 2011; Opetushallitus valitsi 28 hakemuksesta 17 hanketta, joissa yhteensä mukana 43 ammatillisen koulutuksen järjestäjää
- syksyllä mukana 23 hanketta ja 52 koulutuksen järjestäjää

Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostaminen

Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma ei toimi yksin, vaan se on osa

- nuoriso- ja koulutustakuuta,
- opiskelijahuollon ja
- opinto-ohjauksen kehittämistä sekä
- laajennetun työssäoppimisen ja työvaltaisten opiskelumenetelmien kehittämistä.

Tarkoitus on, että näin keskeistä asiaa kuin opintojen keskeyttäminen/opintojen läpäisy lähestytään laajalla rintamalla.

Opiskelijat, jotka ohjelmalla pyritään tavoittamaan

Opiskelijat,

- **joiden keskeyttämisalttius on tavanomaista suurempi**
- joiden opinnot ovat pitkittyneet tai pitkittymässä
- jotka ovat jättämässä tai jo jättäneet tutkinnon suorittamisen kesken työelämäänsä siirtymisen takia. *Työelämäänsä siirtyvien opiskelijoiden tukeminen on aikaisempaa tärkeämpää tutkintojen uudistumisen myötä, jolloin tutkinnon osien suorittaminen ja työssäolon vuorottelu tulee lisääntymään*

Läpäisyn tehostamisohjelman määrälliset tavoitteet

Nykytila

- Nuorille suunnatussa ammatillisessa koulutuksessa keskeyttämisprosentti on noin 10 % (9 %)

Tavoite

- Ammatillisen koulutuksen keskeyttäneiden osuus pyritään laskemaan 7 prosenttiin vuonna 2014. Kokonaan opintonsa keskeyttäneiden osuus olisi tällöin 6 %.

Nykytila

Vuoden 2004 uusista opiskelijoista

- 58 % suoritti ammatillisen perustutkinnon kolmessa vuodessa tai nopeammin.
- Neljässä vuodessa tutkinnon suoritti noin 66 %.
- Viidessä vuodessa tutkinnon suoritti noin 70 %

Tavoite

Vuonna 2011 aloittavista opiskelijoista

- 65 % suorittaa tutkinnon sen laajuutta vastaavassa ajassa tai nopeammin.
- Neljässä vuodessa tutkinnon suorittaneiden osuus on 75 %.
- Viidessä vuodessa tutkinnon suorittaa 80 % aloittaneista.

Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelma ja nuorisotakuu (ent. nuorten yhteiskuntatakuu)

Nuorisotakuu

- käynnissä oleva tehostamisohjelma toteuttaa omalta osaltaan yhteiskuntatakuu-ajattelua
- nuorisotakuutyöryhmä on myös ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelman ohjausryhmä
- nuorisotakuun jatkotyössä kiinnitetään huomiota koulutuksen läpäisyyn ja nivelvaiheisiin koulutuksesta jatko-opintoihin ja työhön

Nuorten yhteiskuntatakuu/nuorisotakuu 1.1.2013

- Pääministeri Kataisen hallitusohjelmaan on kirjattu nuorten yhteiskuntatakuun toteuttaminen nuorten työllisyyden edistämiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi
- Nuorten yhteiskuntatakuu kuuluu hallituksen kärkihankkeena erityisen panostuksen ja seurannan piiriin
- Nuorten yhteiskuntatakuu –työryhmä asetettiin 1.9.2011 ja työryhmän työ jatkuu koko hallituskauden ajan

NYT-työryhmä

- Työryhmän ensimmäisenä tehtävänä oli valmistella esitykset yhteiskuntatakuun täysimääräisestä toteuttamisesta, budjettivaikutuksista sekä mahdollisista säädösmuutoksista 29.2.2012 mennessä. Väliraportti, Nuorten yhteiskuntatakuu 2013, TEM raportteja 8/2012, valmistui 15.3.
- Hallitus on varannut 60 miljoonaa euroa/vuosi vuodesta 2013 alkaen takuun toimeenpanoon.
- Ensimmäisessä työryhmän raportissa (keskitytään niihin linjauksiin, joilla on joko lainsäädännöllisiä tai valtion talousarvioon liittyviä vaikutuksia ja joiden valmistelu on toteutettu pääsääntöisesti vuoden 2012 aikana.

Nuorisotakuun rakenne

- Nuorisotakuu koostuu eri osista, joita ovat työllisyystakuu, koulutustakuu, nuorten aikuisten osaamisohjelma, nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö. Opetus- ja kulttuuriministeriö vastaa koulutustakuusta, nuorten aikuisten osaamisohjelmasta sekä nuorten työpajatoiminnasta ja etsivästä nuorisotyöstä.

Millaisista määristä nuoria on kyse?

Työryhmä on työn ensimmäisessä vaiheessa tarkastellut ilmiötä kolmesta näkökulmasta:

1. Nuoret, jotka eivät saa perusasteen jälkeen koulutuspaikkaa tai eivät suorita tutkintoa
  2. Nuoret, jotka työttömänä työnhakijana hakeutuvat TE-toimistojen asiakkaiksi
  3. Nuoret, joiden ei tiedetä olevan mukana missään aktiivisessa toiminnassa tai jotka tarvitsevat muuta tukea
- Vuosittain perusasteen koulutuksen päättää noin 60 000 nuorta, joista noin 55 000 jatkaa välittömästi toisen asteen tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Osa niistä 5 000:sta, jotka eivät hakeudu tai pääse tutkintoon johtavaan koulutukseen, jatkaa kuitenkin esimerkiksi ammatilliseen koulutukseen valmistavassa opetuksessa tai kansanopistoissa. Vuosittain jokaisesta ikäluokasta jää noin 4 000 – 5 000 nuorta ilman koulutuspaikkaa.
  - Työttömänä työnhakijana TE-toimistojen asiakkaaksi hakeutuu alle 30-vuotiaana noin 55 000 nuorta. Heistä noin 17 000 on pelkän perusasteen varassa ja noin 33 000:lla on ammatillisesti suuntautunut tutkinto ja noin 5 000:lla ylioppilastutkinto.
  - Arviot työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien kouluttamattomien nuorten määrästä vaihtelevat, mutta viimeaikaisten tutkimusten mukaan heitä on alle 30-vuotiaissa noin 40 000.

SYRJÄYTYMISEN MÄÄRITELMÄ

- SYRJÄYTYMISESSÄ ON KYSYMYS ONGELMIEN **KASAANTUMISEEN**
- JOHTAVASTA **PROSESSISTA** JA SYRJÄYTYNEEKSI VOIDAAN KATSOA
- HENKILÖ, JOLLA ON **USEITA TOISIINSA LIITTYVIÄ ONGELMIA**
- SYRJÄYTYMISEN VASTAKOHTANA ON INTEGROITUMISEN PROSESSI

Työryhmän tehtävä

Työryhmä jakoi tehtävän kahteen osaan:

1. **Ensinnä** huolehditaan siitä, että palveluverkosto toimii ns. uusien virtojen osalta. Toisin sanoen luodaan järjestelmä, jossa kaikilla nuorilla on realistiset mahdollisuudet työllistyä, kouluttautua tai hakeutua muuhun toimintaan. Näillä toimilla luodaan tilanne, jossa syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten määrä ei enää uusista ikäluokista kasva.
2. **Toisena** painopisteenä huolehditaan 110 000:sta toisen asteen tutkintoa vaille olevasta nuoresta, jotka ovat syrjäytymisen vaaravyöhykkeellä. Heidän tukemisensa vakaalle työuralle toteutetaan lisäämällä koulutusta siten, että vuonna 2016 päästään ns. normaalitilanteeseen, jossa nuorten palveluverkosto toimii, eikä nuorissa aikuisissa ole laajassa mittakaavassa yhteiskunnalliseen marginaaliin ajautuneita henkilöitä. Tätä ei kuitenkaan ole mahdollista toteuttaa yhteiskuntatakuuseen varatulla 60 miljoonalla eurolla.

Ensi vaiheen ehdotukset nuorisotakuun tehostamiseksi

- Jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu- opiskelu, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta.
- Jokaiselle peruskoulun päättäneelle taataan koulutuspaikka lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, oppisopimuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin. Valtioneuvoston joulukuussa 2011 hyväksymässä koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa (Kesussa) tätä nimitetään **koulutustakuuksi** ja koulutustakuu on osa nuorisotakuuta.

Koulutustakuu

- Koulutustakuu toteutetaan osana nuorisotakuuta vuoden 2013 alusta lukien ja se koskee nuoria, jotka ovat saman vuoden aikana päättäneet perusopetuksen. Koulutustakuu koskee siis vuoden 2013 alun jälkeen perusasteen päättäviä. Koulutustakuu toteutetaan luomalla kaikille perusasteen päättävälle tosiasialliset mahdollisuudet siirtyä välittömästi jatkokoulutukseen. Jatkossakin kaikkien nuorten on haettava koulutukseen osana normaalivalintoja.

Toimenpiteet koulutustakuun toteuttamiseksi

Koulutuksen saatavuus

Toimenpide 1:

- Ammatillista koulutusta lisättiin niillä alueilla, joilla sitä nuorisoikäluokkaan nähden on muita vähemmän. Vuodesta 2013 lähtien 1700 aloittajaa.

Opiskelijavalintakriteerit

Toimenpide 2:

- Ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijaksi ottamisen kriteereitä muutetaan siten, että perusasteen päättäneet, vailla toisen asteen tutkintoa olevat voidaan valita ensin toisen asteen opiskelijavalinnassa. Perusteet tulevat voimaan vuoden 2013 alusta ja otetaan käyttöön ensimmäisen kerran syksyllä 2013.

Oppisopimuskoulutuksen kehittäminen

Toimenpide 3:

- Tutkinnon osaan tähtäävän oppisopimuksen hinnan määräytymisperustetta muutetaan koulutustakuun piirissä olevilla, perusasteen päättävillä, nuorilla siten, että yksikköhinta määräytyy koko tutkintoon tähtäävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinnan mukaisena.
- Korotetaan työnantajille osoitettavaa koulutuskorvausta koulutustakuun piirissä oleville nuorille 800 euroon kuukaudessa, volyymi noin 500 opiskelijaa.

Oppisopimuskoulutuksen kehittäminen

Toimenpide 3:

- Tutkinnon osaan tähtäävän oppisopimuksen hinnan määräytymisperustetta muutetaan koulutustakuun piirissä olevilla, perusasteen päättävillä, nuorilla siten, että yksikköhinta määräytyy koko tutkintoon tähtäävän ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhinnan mukaisena.
- Korotetaan työnantajille osoitettavaa koulutuskorvausta koulutustakuun piirissä oleville nuorille 800 euroon kuukaudessa, volyymi noin 500 opiskelijaa.

Maahanmuuttajanuorten opiskeluvalmiuksien ja kielikoulutuksen parantaminen

Toimnpide 4:

- Tuetaan maahanmuuttajanuorten opiskelua muun muassa lisäämällä kansanopistojen ja kansalaisopistojen suoritemääriä ja opintoseteliavustuksia kohdentaen ne pääsääntöisesti alle 20-vuotiaiden maahanmuuttajien. Työryhmä työstää edelleen mallia siten, että koulutustakuun piirissä voidaan tukea myös oppivelvollisuusiän ylittäneiden maahanmuuttajanuorten mahdollisuutta suorittaa perusopetus.
- Kustannukset: 2 M€.

Nuorten aikuisten osaamisohjelma

Toimenpide 5.

- Toteutetaan nuorten aikuisten osaamisohjelma vuosina 2013 – 2016 (kehyspäättös 4.4.2012)
- kohdistuu vailla perusopetuksen jälkeistä tutkintoa oleviin 20 – 29 vuotiaisiin
- tavoitteena kouluttaa 36 000
- Ohjelman kustannuksia ei ole mahdollista rahoittaa yhteiskuntatakuuseen osoitetusta 60 M€:n resursseista, vaan se edellyttää lisäresursointia.
- Ohjelman kustannusvaikutukset ovat yhteensä 27 miljoonaa euroa vuonna 2013 ja 52 miljoonaa euroa vuodessa vuosina 2014–2016

Nuorten aikuisten osaamisohjelma

- Ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen lisääminen noin 4000 aloittajalla/vuosi (2 500 oppilaitosmuotoinen, 1500 oppisopimus)
- Ammatillisen peruskoulutuksen kohdentaminen ko. kohderyhmälle (5000 aloittajaa / vuosi)
- Aikuisten ohjaus- ja neuvontapalvelujen vahvistaminen
- Lisärahoituksen kohdennuttava täysimääräisesti kohderyhmälle ja lisättävä kohderyhmän opiskelua (ei saa vastaavasti vähentyä normaalikoulutuksessa)
- Oppilaitosmuotoisen ja oppisopimuksena järjestettävään ammatilliseen lisäkoulutukseen osoitetun rahoituksen haku on avattu 14.11. Samaan aikaan avattiin haku valtionavustuksiin ns. hakevaan ja tukevaan toimintaan. Hakemukset pyydetty opetus- ja kulttuuriministeriöön 14.12. mennessä ja päätökset pyritään tekemään tammikuussa 2013.

Ohjausta yhteistyöverkostoissa

Toimenpide 6:

- Kunnille säädetään vastuu perusopetuksen päättävien nuorten ohjauksesta. Jatkovalmistelussa määritellään lainsäädännön sisältö ja arvioidaan kustannusvaikutukset

Toimenpide 7:

- Säädetään perusopetuksen jälkeiseen nivelvaiheeseen liittyvän tiedon käytöstä siten, että selvitetään ja määritetään, missä rooleissa ja millä tavoin jatkokon hakemisen ja jatko-opiskelun aloittamisen tiedot on nähtävänä eri rooleissa toimiville viranomaisille, nuorelle itselleen ja nuoren huoltajille.

Ohjausta yhteistyöverkostoissa

Toimenpide 8.

- ELY-keskukset (15 kpl) kokoavat alueellisen verkoston alueellisen yhteistyön koordinointiin
- ELY-keskuksien nuorisotoimet (6 kpl) vastaavat nuorisolain muutokseen liittyvästä alueellisesta koulutuksesta sekä nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen kehittämien hyvien käytäntöjen levittämisestä alueellaan.
- Yhtenäistetään kuntiin ja paikallistason viranomaisille menevää informaatio-ohjausta nuorten ohjaus- ja palveluverkostoon osallistumisesta.

Nuorisotakuu Roadshow 2012

Työnantajat:

- Työnantajat ilmaisivat kiinnostuksensa nuorisotakuun toteuttamiseen.
- Moni työnantaja kertoi haluavansa palkata nuoria töihin toivoen samalla, että nuorten työnhakutaitoja ja työelämävalmiuksia parannettaisiin;
Työnantajien halukkuus palkata nuoria tuli esiin myös syksyllä tehdyssä Nuorisoharava-kyselyssä, jonka tulokset Nuorisotakuu -nettisivulla
- Työnantajat halusivat lisää tietoja palkkatuen käytöstä/Sanssi-kortista ja oppisopimuskoulutuksesta
- Sekä oppilaitosten edustajat että työnantajat olivat huolissaan työelämän ja koulutuksen kohtaanto-ongelmasta ja toivoivat työvaltaisten opetusmenetelmien, työssäoppimisen ja oppisopimuskoulutuksen kehittämistä.

Nuoret:

- Nuoret toivoivat enemmän yksilöllisiä malleja, ohjausta sekä tukea ja kannustusta, mutta ei holhousta

Nuorisotakuutyön organisoinnista alueilla

ELY-keskusten kautta yhtenäistetään kuntiin ja paikallistasolle menevää informaatio-ohjausta:

- Nuorisotoimen koordinoitua hoidetaan 6 ELY-keskuksen alueelta
- Kaikki ELY-keskukset ovat kokoamassa ko. alueen kattavaa elinikäisen ohjauksen ohjaus- ja yhteistyöryhmää tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden koordinointiin. Näiden ryhmien tavoitteena on edistää ohjauspalvelujen saatavuutta ja laatua ko. alueella.
- Tietoa nuorisotakuusta tarvitaan -> ministeriöiden viestintäryhmää täydennettiin ja ryhmä laati uuden viestintäsuunnitelman, jossa tulevaa viestintää tarkennetaan.

Nuorisotakuutyön organisoinnista kunnissa

- Nuorisolain 7a § edellyttää kuntiin erillistä nuorten ohjaus- ja palveluverkoston perustamista: verkosto toimii jo yli 90-prosenttisesti kaikissa kunnissa.
- Tilaisuuksissa kaivattiin tukea ja ohjausta kunnissa tehtävään monialaiseen työhön ja erityisesti nuorisolain 7a§:n mukaisten nuorten ohjaus- ja palveluverkostojen työskentelyyn sekä laajemmin nuorten yhteiskuntatakuun edistämiseen ->

Verkostojen työn tueksi ollaan laatimassa uutta opasta, joka julkaistaan tammikuussa Nuori2013 –tapahtuman yhteydessä.

Aiemmin työskentelyn taustaa, tavoitteita yms. on kuvattu kirjassa

”Nuorten hyvinvointi ja monialainen yhteistyö” (toim. Kimmo Aaltonen, 2011).

- Esitettiin toiveita, että em. ryhmien työhön otetaan mukaan/kuullaan laissa mainittujen tahojen lisäksi **nuorten, työnantajien ja luottamushenkilöiden edustajia**, jolloin verkosto aidosti voi toimia nuorisotakuun tavoitteiden mukaisesti.

Oppilas- ja opiskelijahuolto uudistuu

- OKM:n ja STM:n yhteistyönä on valmisteltu hallituksen esitysluonnos oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi, joka koskee esi- ja perusopetusta sekä lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta
- Hallituksen esitysluonnos lähtee lausunnoille 30.11.2012
- Hallituksen esitys on tarkoitus antaa alkuvuodesta 2013

Uudistuksen taustaa

- Oppilashuoltoon liittyvän lainsäädännön uudistamistyöryhmässä (STM selvityksiä 2006:33) ja Oppilas- ja opiskelijahuoltotyöryhmässä (STM selvityksiä 2009:34) ja niistä saadut lausunnot.
- OPH ja THL ovat tutkineet oppilas- ja opiskeluhuollon tilannetta **perusopetuksen** osalta syksyllä 2009 ja 2011 sekä ammatillisten oppilaitosten ja **lukioiden** osalta syksyllä 2008 ja uuden seurantakyselyn lukioiden ja **ammatillisten oppilaitosten** johdolle syksyllä 2012 (tulokset tammi-helmikuussa 2013).
- Koulutuksen arviointineuvosto teki perusteellisen arvioinnin ammatillisten oppilaitosten opiskelijahuollon toteutumisesta vuonna 2009.
- Valmistelussa on otettu huomioon oikeuskanslerin ja tietosuojavaltuutetun kannanotot.

Keskeisiä linjauksia

- Uuteen lakiin ehdotetaan koottavaksi lainsäädännössä nyt hajallaan olevat oppilas- ja opiskelijahuolto ja henkilötietojen käsittelyä, kirjaamista, rekisteröimistä ja salassapitoa koskevat säännökset.
- Painopistettä siirretään nykyistä enemmän yhteisölliseen työhön nykyisestä yksilökeskeisestä työstä.
- Painopistettä siirretään ennaltaehkäisevään työhön nykyisestä korjaavasta työstä.
- Psykologi- ja kuraattoripalvelut laajennetaan toiselle asteelle.

Lain tarkoitus

- Edistää oppilaiden ja opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäistä ongelmien syntymistä.
- Edistää kouluuyhteisön hyvinvointia turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä.
- Turvata varhainen tuki sekä oppilas- ja opiskelijahuoltopalvelujen saatavuus ja laatu.
- Vahvistaa oppilas- ja opiskelijahuollon toteuttamista toiminnallisena kokonaisuutena ja monialaisena yhteistyönä.

Psykologi- ja kuraattoripalvelut

- Psykologi- ja kuraattoripalveluilla tarkoitetaan psykologin, sosiaalityöntekijän tai kuraattorin antamaa tukea ja ohjausta, joilla
  - edistetään opiskeluyhteisön hyvinvointia ja yhteistyötä kodin kanssa
  - ehkäistään opiskelijoiden sosiaalisia ja psyykkisiä vaikeuksia
- Jokaisen oppilaitoksen käytettävissä oltava psykologin ja sosiaalityöntekijän palveluja
- Kuraattorilla oltava vähintään sosiaalialan alempi korkeakoulututkinto

Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoito

- **Yhteisöllisellä** opiskeluhoollolla tarkoitetaan toimia, joilla edistetään oppilaiden ja opiskelijoiden terveyttä, hyvinvointia, turvallisuutta, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä edistetään opiskeluympäristön terveellisyyttä
- **Yksilökohtaisella** opiskeluhoollolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle järjestettäviä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyä ryhmässä

Opiskeluhuollon hyvinvointisuunnitelma

- Koulutuksen järjestäjän on laadittava kunnan sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhuollon hyvinvointisuunnitelma
- Suunnitelma hyväksytään kunnanvaltuustossa osana lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa
- Suunnitelma otettava huomioon laadittaessa kunnan talousarviota
- Suunnitelmaan kirjataan mm oppilas- ja opiskelijahuollon tavoitteet, arvio kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista palveluista sekä tiedot hyvinvointisuunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta

Opiskeluhoitosuunnitelma

- Koulutuksen järjestäjä laatii oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman (voi olla usean oppilaitoksen yhteinen)
- Suunnitelmaan kirjataan mm. arvio oppilas- ja opiskelijahuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista palveluista, toimenpiteet tavoitteiden edistämiseksi ja tukitoimien järjestämiseksi, yhteistyön järjestäminen eri toimijoiden kanssa sekä toimenpiteet suunnitelman seuraamiseksi (omavalvonta)
- Osana suunnitelmaa laaditaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi kiusaamiselta ja häirinnältä

Järjestämisvastuu

- Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opetussuunnitelmaan sisältyvä oppilaitoksen opiskeluhuoltosuunnitelma toteutuu
- Oppilaitoksen tai työssäoppimispaikan sijaintikunta vastaa psykologi- ja kuraattoripalvelujen ja järjestämisestä opiskelijoille heidän kotikunnasta riippumatta
- Oppilaitoksen tai työssäoppimispaikan sijaintikunta vastaa myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä
- Oppilaalla ja opiskelijalla oikeus saada maksutta tarvitsemansa opiskeluhuolto

Opiskeluhoitoryhmät

- Opiskeluhoollon ohjausryhmä – koulutuksen järjestäjä asettama opiskeluhoollon yleistä suunnittelua, kehittämistä, ohjaamista ja arviointia varten (voi olla kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen)
- Opiskeluhoitoryhmä – koulutuksen järjestäjän asettama monialainen ja oppilaitoskohtainen, tehtävänä oppilaitoskohtaisen opiskeluhoollon suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi
- Asiantuntijaryhmä – kootaan tarvittaessa yksittäisen oppilaan tueksi

Oikeus saada psykologi- ja kuraattoripalveluja

- Oppilaalla ja opiskelijalla oikeus keskustella psykologin tai kuraattorin kanssa seitsemäntenä päivänä pyynnöstä. Kiireellisessä tapauksessa samana tai seuraavana arkipäivänä
- Mahdollisuus keskusteluun järjestettävä myös muun henkilön aloitteen perusteella, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta
- Tehdyn arvion perusteella oppilaalla ja opiskelijalla oikeus saada riittävä tuki ja ohjaus

Terveydenhoitajan ja lääkärin tavoitettavuus

- Terveydenhoitajan työaika koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on järjestettävä siten, että oppilas ja opiskelija voi päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös aikaa varaamatta.
- Oppilaalle ja opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteys koulu- tai opiskeluterveydenhuoltoon. Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito on järjestettävä terveydenhuoltolain 51 §:n ja kiireellinen hoito terveydenhuoltolain 51 §:n mukaisesti.

Lisäresurssit

- Valtiontalouden kehyspäätöksessä vuosille 2013- 2016 oppilas- ja opiskelijahuollon kehittämiseen kohdennetaan 13 miljoonaa euroa vuodesta 2014 eteenpäin.
- Täydennyskoulutuksen suuntaaminen oppilas- ja opiskeluhuollon henkilöstölle
- Kustannussäästöjä syntyy kun tarve lastensuojelun korjaaviin toimenpiteisiin vähenee

Ehdotus valtioneuvoston strategiaksi koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseksi

- Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2012:28
- 35 toimenpidettä
- lausuntokierroksella, lausunnot 11.1.2013 mennessä

Koulutuksellisesta tasa-arvosta ammattillisessa koulutuksessa

Opiskelijan perheen koulutuksella näyttää olevan yhteys nuoren opintouraan ammatillisessa koulutuksessa:

- Perheen ylin koulutusaste on perusaste; vajaa kolmannes lapsista keskeyttää opinnot.
- Perheen ylin koulutus on opisto- tai korkea-aste; viidennes lapsista keskeyttää ammatilliset opinnot.
- Tutkinnon suorittaneiden osuus oli muita suurempi opisto- ja korkea-asteen vanhempien lapsilla.
- Tärkeimmät syyt opintojen keskeyttämiseen ovat sosioekonomiset syyt, tukijoiden puute, luku- ja kirjoitusvaikeudet, aikaisempi huono koulumenestys, heikko itsetunto ja huonot koulukokemukset.